

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Rosya i Królestwo Polskie. — Grecya. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka. Rzecz urzędowa.

W gminie Ostrożec przemyskim obwodzie założono nową systemizowaną szkołę. Na wyposażenie tej szkoły zobowiązała się powyż rzeczona gmina: W Ostrożcu na gminnym gruncie „Wygoń“ zwanym wzniesć szkolny budynek, zaopatrzyć w wszelkie potrzebne porządki i utrzymywać je równie jak szkolny budynek w jak najlepszym stanie. Prócz tego przyjęła gmina na siebie obowiązek: dostarczać nauczycielowi na opał szkolnego budynku corocznie po 210 okłotów słomy, dawać potrzebną w szkole usługę, nareszcie płacić nauczycielowi 110 złr. 16 kr. m. k. w gotówce oraz 4 mece żyta i 4 mece jęczmienia w naturze. A ponieważ nauczyciel na życzenie gminy pełnić będzie równocześnie służbę diaka i obowiązki gminnego pisarza, zatem zdeklarowała się gmina płacić mu za służbę diaka dwa mece żyta prócz przypadającej mu z tej służby przeciętnej kwoty 10 złr. m. k. rocznie, a za pełnienie obowiązków gminnego pisarza 12 złr. m. k. rocznie.

Okazaną temi ofiarami dążność ku wsparciu oświaty ludu podaje c. k. namiestnictwo do publicznej wiadomości.

Lwów, 18. października 1858.

Sprawy krajowe.

(Mianowania. — Posiedzenia zboru prowincjonalnego. — Nowiny dworu. — Rozporządzenie względem kancelaryi wojskowej. — Obwieszczenia towarzystwa eskontowego.)

Wiedeń, 26go października. Jego c. k. apostolska Mość raczył najwyższą uchwałą z dnia 26. sierpnia b. r. zezwolić najłaskawiej na uwolnienie Lionela barona Rothschilda z posady austriackiego generalnego konzula w Londynie, z wyrazem osobliwej najwyższej łaski za długoletnie i pożyteczne usługi jego i równocześnie mianować Antoniego barona Rothschilda bezpłatnym generalnym konzulem przy dworze angielskim.

— Minister sprawiedliwości mianował adjunkta urzędu powiatowego *Franciszka Fruhwirtha*, i gubernialnego koncepistę *Władysława Wielowiejskiego* obwodowymi komisarzami trzeciej klasy w lwowskim okręgu administracyjnym.

— Jej Mość Cesarzowa Marya Anna przyjechała dnia 23go b. m. o godzinie 4 minucie 45 po południu przy najlepszym zdrowiu do Nabrezyny a o godzinie 5, minucie 13 odjechała dalej żelazną koleją.

— Ich cesarzewiczowskie Moście Arcyksiążę Franciszek Karol i Arcyksiężna Zofia przybyli na dniu 23go b. m. o 2 godzinie po południu w odwiedziny Jej Mości Cesarzowej Karoliny Augusty z Ischl do Salzburga a Arcyksiążę Karol Ludwik o 5 godzinie wieczorem z Drezna.

— Okólne rozporządzenie najwyższej komendy armii obwieszcza, że na mocy najwyższej uchwały Jego Mości Cesarza postanawia się, wciągnąć służbę registry w zakres wojskowej gałęzi kancelaryjnej, oraz pomnożyć tę gałąź o 1 pułkownika, 4 majorów, 60 kapitanów, 25 poruczników i 25 podporuczników. To pomnożenie jednak urzeczywistnione być ma tylko w miarę ubywania z istniejącego obecnie etatu urzędników registry. Tym urzędnikom zostanie zastrzeżony awans w systemizowanych granicach aż do oficyała pierwszej klasy, a registrytorom podwyższenie płacy. Awans z oficyała na registrytora zaś nastąpić ma dopiero po obsadzeniu czterech dla registrytry systemizowanych posad majorów a to na 16 registrytorów.

— Rada administracyjna niższo-austriackiego towarzystwa eskontowego ogłasza pod względem regulaminu czynności tego towarzystwa od 1. listopada 1858 co następuje:

1) Niższo-austriackie towarzystwo eskontowe przyjmować będzie wexle, wystawione 1go listopada lub później, tylko w takim razie do eskontowania, jeżeli opiewają na walutę austriacką.

2) Do 31go grudnia 1858 będą wexle, opiewające na walutę bankową tylko o tyle eskontowane, jeżeli wystawione są 31. paź-

dziernika lub pierwiej i najdalej do 30go kwietnia 1859 przypadają do wypłaty.

3) Przedłużenia, jakoteż całkowite lub częściowe spłaty zaliczek, udzielanych na towary włącznie do 31go października r. b. mogą być uskuteczniane jeszcze do 31go grudnia 1858 w walucie bankowej.

4) Asygnacye kasy niższo-austriackiego towarzystwa eskontowego na przyjęte w bieżący rachunek pieniądze wydawane będą tylko do 31go grudnia 1858 w walucie bankowej, od 1go stycznia 1859 jednakże tylko w walucie austriackiej.

Towarzystwo płaci od wkładek na bieżący rachunek zaczawszy od 2. listopada 1858 5% prowizyi rocznej z zatrzymaniem dotychczasowych warunków.

Do tej wyższej prowizyi mają prawo od tego dnia także asygnacye kasy wydane dotąd po 4½ procentu i nie potrzeba wcale ich przepisywać.

5) Zaczawszy od 1go listopada 1858 będzie towarzystwo we wszystkich gałęziach czynności wszelkie wypłaty tak do jego kasy jak i odwrotnie przyjmować i uiszczać tak w walucie bankowej jako też w banknotach waluty austriackiej, lub monetach srebrnych, a to podług przepisów §§. 10, 12 i 13 cesarskiego patentu z 27go kwietnia 1858.

105 złotych waluty austriackiej za 100 złr. m. k. (stopy 20-reńskiej) i odwrotnie.

Moneta zdawkowa przyjmowana i wypłacana będzie na zasadzie §. 18. najwyższego patentu w oznaczonej prawną taryfą wartości.

Ameryka.

(Nowe kopalnie złota. — Port w San Domingo.)

Nowy York, 10. października. W chwili kiedy płoną nadzieje złota nad rzeką Frazer, pojawiły się nowe kopalnie złota na dalekim zachodzie za Kanzasem u Pikes Peak, pierwszej wyzynie skalistych gór, które się tam wznoszą na 5—6000 stóp nad powierzchnią morza, około 700 angielskich mil od uścia rzeki Kanzas do Missouri. Wiarygodni świadkowie zapewniają, że w spływających z gór potokach znajduje się znaczna ilość złota i że mieszkańcy zbierają 3 do 8 dolarów dziennie na jedną głowę. Przeszkody utrudniające podniesienie tego skarbu, nie są bynajmniej takie, jak nad rzeką Frazer. Zważywszy jeszcze i to, że zachodnie terytorya czują mocniej klęskę przesilenia niż terytorya wschodnie, i że ludność skwapliwie chwyta każdą sposobność, ażeby znowu przywołać uroczą pomysłność lat 1855—1857, nie zdziwimy się, że wszystkich opanowała gorączka złota. Mnóstwo towarzystw udało się już w podróż do Pikes Peak. Jeżeli tam, w sąsiedztwie Utah utworzy się istotnie nowa osada, tedy uczyni to więcej niż dziesięć armii w rozwiązaniu kwestyi mormońskiej.

— Przypominamy sobie — mówi dziennik *Post*, że prezydent Pierce wyprawił w roku 1856 do ówczesnego naczelnika republiki St. Domingo (na wyspie Hajti) agenta, ażeby zakupił odstąpienie przepysznej zatoki Samana, która leży na wschodniej kończyźnie wyspy. Zwrócono wówczas uwagę na to, że ten port możnaby łatwo w drugi Sebastopol zamienić, i posiadaczom nastęrczyliby panowanie nad ościnnymi morzami. Chcąc go uzyskać użył pan Pierce przebiegu, mieniąc iż chciałby w tem miejscu założyć magazyn węgla dla wojennych okrętów amerykańskich. Natychmiast wdały się w tę sprawę rząd angielski i francuski i zamierzona konwencya na niczem spełzła. Propozycyę tę ponowiono teraz; i jeżeli Anglia i Francya nie wystąpią znowu naprzeciw temu, tedy łatwo być może, że Stany zjednoczone dopną swego zamiaru, i uzyskają bardzo ważny port wojeuny, który im poda sposobność nietylko w St. Domingo i w Hajti wykonywać najwyższą władzę, lecz zagrozić nawet wszystkim angielskim i hiszpańskim wyspom w Indyach zachodnich.

Hiszpania.

(Prawa tytułów. — Wiadomości bieżące.)

Madryt, 19. października. Dziennik *Gaceta* ogłasza następujący dekret:

Zgodnie z wnioskiem ministra sprawiedliwości i zgodnie z moją ministeryalną radą uchwalam co następuje: Art. 1. Według dekretu z dnia 28. grudnia 1846 nie jest potrzebny tytuł wicehrabiego chcą otrzymać jakikolwiek bądź inny kastylski tytuł. Art. 2. Odwołanie zniesionego tytułu jest zakazane. Art. 3. Ażeby otrzymać dyplom

wicehrabi albo barona potrzeba wywodu osobistych zasług niewynagrodzonych jeszcze innymi łaskami, odznakami, albo awansami, i innych prawem ustanowionych warunków. Art. 4. To, że ktoś jest najstarszym synem, albo domniemywanym sukcesorem księcia, margrabiego albo hrabiego nie jest dostateczny powód rościć sobie bez innych zasług prawo do tytułu Kastylii.

Z **Madrytu** telegrafują pod dniem 23. października: „Dziennik *Gaceta* ogłasza dekret względem reorganizacji komisji powszechnej statystyki.

Splata kuponów wszystkich długów państwa nastąpi we wszystkich prowincjach, gdzie zostaną przedłożone.

Statuta peninsularnego towarzystwa fabrykacyi cukru zostały królewskim dekretem potwierdzone.

Anglia.

(Polityka gabinetu. — Podróż księcia Alfreda. — Działo chińskie. — Wyprawa floty pod Lizbonę. — Lewiatan sprzedany. — Próby wojenne. — Wzrost Irlandyi.)

Londyn, 23. października. Potąd jeszcze nieskończyły się podróże wakacyjne i mowy polityków i członków parlamentu. Treść tych rozpraw ustnych jest taka, że dawna różnica między Whigami i Torysami ustala już niezwrotnie, i że natomiast tworzy się niezawiste pośrednie stronnictwo. Szczególnie odznacza się w tym względzie przemowa lorda Wodehouse, niedawno jeszcze posła angielskiego w Petersburgu, którą miał na bankiecie agronomicznym w Northwalsham w Norfolk. Oświadczył on wyraźnie, że dla kraju rzeczą obojętną, kto stoi u steru rządowego: lord Palmerston, czy lord Derby, i uważa to za niezgodną oznakę czasu teraźniejszego, że tak mało zważają na barwę polityczną ministra pierwszego.

— Księżę Alfred ma temi dniami udać się w podróż morską na pokładzie okrętu „Euryalus“.

— Na wałach zamku windsorskiego ustawiono 22go b. m. na pamiątkę jedną z największych armat, jakie w Chinach zdobyto. Odlana jest z wielką sztuką, potrzebuje na jeden nabój 30 funtów prochu, a sama kula waży do dwóch cetnarów.

— Sprawdza się doniesienie dziennika *Times* o zamierzonej wyprawie floty admirała Freemantle. Dziennik ministerialny *Morning Herald* pisze bowiem temi słowy:

„Wprawdzie nie ma jeszcze nic pewnego co do dalszego przeznaczenia tej floty, lecz utrzymują za rzecz niewątpliwą, że się zatrzyma pod Lizboną.

— Los Lewiatana a raczej los towarzystwa akcyonaryuszów został już rozstrzygnięty. Towarzystwo rozwiązuje się i ustępuje nowemu, które nabywa ten okręt za połowę ceny szacunkowej, to jest za 320.000 L. Z dawnych akcyonaryuszów wstępuje największa część do nowej kompanii, która wydaje akcyje, jak mówią, po 1 szterlingu. Taniością akcyi spodziewają się zjednać udział w publiczności.

— W Portsmouthie robią próby strzelania, ażeby doświadczyć, jak wielką jest siła oporu tak zwanych pływających ogniotrwałych bateryi.

— Wzrastająca pomyślność Irlandyi jest wypadkiem, który z każdym rokiem cyframi wykazać można. Jakkolwiek niedokładną jest statystyka rolnictwa w całym kraju, dowiadujemy się jednak z tabeli upłynionego roku wiele ważnych rzeczy. W roku 1857 uprawiono 5,860.089 morgów pola, podczas gdy w roku 1856 uprawiono tylko 4,854.000. Jestto wzrost przeszło 20 na sto w jednym roku. Rezultaty tej powiększonej czynności okazują się z następujących wykazów: Produkcya pszenicy powiększyła się o 33,531, innego zboża o 27,536 morgów, tylko uprawa owsa zmniejszyła się znacznie, natomiast 42,216 morgów więcej obrócono na sadzenie kartofli. W taki sam sposób podniósł się także chów bydła. Przyrost w koniach co do wartości wynosi 218,280 l., w rogaciznie 199,459 l. a w nierogaciznie 417,030 l., natomiast wartość owiec zmniejszyła się o 270,180 l.

Francya.

(Doniesienia z Portugalii. — Misyonarze. — Wiadomości bieżące. — Linie celne około Paryża. — Ćwiczenia w obrotach wojskowych. — Przepisy celne.)

Paryż, 23. października. Do Lizbony przybył we czwartek o godzinie 11tej wieczór margrabia de Paiva, który przyrzekł hrabi Walewskiemu, że starać się będzie usilnie o spokojne i pomyślne załatwienie sporu. Miał on natychmiast po swym przyjeździe rozmowę z margrabią Loulé, który następnie udał się z nim do Króla. Po tej konferencyi rozeszła się pogłoska o załatwieniu sporu francusko-portugalskiego.

— Od niedawnego czasu odplynęła znaczna już liczba misyonarzy francuskich na wody oceanu wielkiego. I tak udało się dziesięciu członków stowarzyszenia maryackiego do Nowej Kaledonii, jeden biskup wraz z dziesięcioma członkami tegoż samego stowarzyszenia do misyi na Oceanie, 31 członków stowarzyszenia Piepus do Taiti, wysp sandwichskich, Valparaiso, San Jago i Lucia, dwóch mnichów i dwie zakonnice z zakonu od św. krzyża i Le Maas do Ameryki północnej, a 21 księży misyi zagranicznych do Chin.

— Jenerał Niel przedłożył Cesarzowi pierwszy egzemplarz dyaryusza w sprawie oblężenia Sebastopola wraz z mapami. Dzieło to jest bardzo wytworne.

— Słychać tu o przekopaniu tunelu przez wzgórze Montmartre, który wychodzić ma na południe za Notre Dame de Loretto, a na północ w Chignancourt.

— Zakładają też nowy bulwar poczawszy od „Place Vendome“ aż do „Saint Quen“.

— Dziennik *Constitutionnel* zapewnia, że wzmiankowane już wczoraj wcielenie obwodu leżącego między teraźniejszą paryską celną linią a murami miasta, wkrótce przyjdzie do skutku, a oraz, że lasek bułoński chociaż po części za celną linią leżący, zostanie także w ten celny okrąg ujęty, tembardziej że ze wszech stron otoczony jest rowem i Sekwaną. Lecz pomimo wszelkich powyż nadmienionych szczegółów dziennika *Constitutionnel* zaprzecza temu dziennik *Patrie* stanowczo, dodając, że tej kwestyi nie brano jeszcze nawet pod ściślejszą rozwagę.

— Wojsko jak niemniej i ludność cywilna w Lugdunie przypatrza się ciekawie pozornemu oblężeniu warowni Montessuy, którą marszałek Castellane kazał wnieść dla ćwiczenia wojsk w sztuce i obrotach wojennych. Rozpoczęto już wszystkie prace oblężnicze, przekopują rowy, podziemne ścieżki i t. d. Oblężeni robią wycieczki i zakładają miny. Z ostatnich przygotowań można wnosić, że szturm do tej warowni przypuszczają.

— Ustał już stanowczo walor dekretu względem wolnego przywozu żelaza, miedzi i cynku w potrzeb budowy okrętów. Natomiast jednak pozostaje inny dekret w mocy obowiązującej, według którego może minister budowy publicznych zniżyć w razie potrzebnym cło przywozowe od szyn żelaznych na połowę, to jest na 6 franków od 100 kilogramów.

Belgia.

(Wiadomości bieżące.)

Bruxela, 21. października. W ministerjum spraw wewnętrznych i finansów zajmują się obecnie bardzo projektem, w jaki sposób znieść się da akcyza pobierana przy bramach od rozmaitych przedmiotów.

Król ulaskawił oficerów Courable i Ebingera, których przed kilka miesiącami skazano za pojedynk.

Holandya.

(Odroczenie izb.)

Z **Maagi** donoszą z 22go października: Izba druga Stanów jeneralnych odroczyła się aż do 10go p. m., którego to dnia ma się znowu zebrać. Ostatnia czynność jej ograniczała się na wotowaniu kilku mniej ważnych projektów, gdy tymczasem sekcye zajmowały się rozpoznaniem zaprojektowanego budżetu.

Szwajcarya.

(Sprawa wychodźców. — Sprawa genowska względem wychodźców zagrodzona.)

Dziennik *Bund* zawiera następujące doniesienie:

Rada związkowa w Genewie otrzymała uwiadomienie, że według tego, co prezydent rady państwa oświadczył komisarzom federalnym, zwołano już walną radę, która ma rozstrzygnąć, w jaki sposób mają być wykonane uchwały związkowe. A że rada państwa trzymać się myśli przedewszystkiem decyzji tej władzy, przeto powzięta przez nią uchwała stanowić będzie o dalszym postępowaniu rady związkowej.

— *Gazeta augsburgska* przytacza telegram berneński donoszący o załatwieniu nieporozumień genewskich z tym ważnym dodatkiem, że kwestye zasadniczą pozostawiono do rozstrzygnięcia zgromadzeniu związkowemu.

Instrukcyja, którą rada związkowa wydała komisarzom federalnym, jest tej osnowy:

„Najprzód ma komisaryat starać się o to, by 10ciu Włochów, co są przeznaczeni do internowania, opuścili Genewę niezwłocznie, i upoważnia się go do wyłączenia z pod tego przymusu 5ciu z liczby powyższej, lecz dopiero po sprawdzeniu nieznanych potąd ich stosunków osobistych. Komisaryat starać się też ma o należyte opisanie osoby byłych członków włoskiego stowarzyszenia pomocy, a mianowicie śledzić mu należy za tymi dwoma lub trzema członkami, którzy się podobno ukrywają. Poczynić też ma kroki potrzebne, by mu przedłożono dokładny wykaz zbiegów, i zajmie się sprawdzeniem stanu specjalnej kontroli cudzoziemców, którą rząd genewski kazał zaprowadzić.“

Włochy.

(Regulamin wojskowy w Rzymie.)

Kardynał-sekretarz państwa, Antonelli w Rzymie, wydał jako prezydent rady ministrów i zastępca ministra wojny nowy regulamin w sprawie wewnętrznej administracyi wojskowej, tudzież względem wydawnictwa dziennika wojskowego, w którym zawierać się ma to wszystko, cokolwiek tylko wojskowych może obchodzić.

Niemce.

(Adres do Króla odrzucony w izbie. — Stosunek ministrów w rządzie bawarskim. — Sprawa bolsztyńska.)

Gazeta wiedeńska pisze: Jak wiadomo, zaproponowano w pruskiej izbie senatorskiej, by J. M. Królowi i J. królewicz. Mości Księciu-rejentowi wyrazić w adresie uczucia izby, i że wniosek ten pozostał przy głosowaniu czterema głosami w mniejszości. Wypadek ten sprawił niemale wrażenie, a z otrzymanych później dzienników pruskich trudno to sobie wytłumaczyć. Najwyraźniej pisze jeszcze w tej mierze dziennik *Neue Preus. Ztg.*, i donosi między innymi:

„Jeśli nas dobrze zainformowano, tedy przemagały w tej sprawie dwa szczególnie względy u większości izby. Najprzód podzielano obawę, by nie zwicnięto w dalszym ciągu rozpraw tak poważnego stanowiska, na jakim obie izby trzymały się w sprawie rejencji, i by niewznieciły się namiętności polityczne, zwłaszcza gdyby przyszło do nieporozumień tak w izbie senatorskiej, jak i w izbie drugiej, a powtóre, że wykład §. 56 ustawy konstytucyjnej, na zasadzie którego sejm krajowy jedynie zwołano, jest tylko jednostronny, a co niedozwala sejmowi przedsiębrać innych czynności publicznych, jak tylko te, które wyraźnie w nim przepisano. Być jednak może, że zachodzą i inne jeszcze w tym względzie nieznanne nam potąd powody do odrzucenia wniosku. Jakoż zapewne tak być musi, gdyż niepodobna przypuścić, by izba senatorska miała pekwić się zbyt w rozstrzygnięciu sprawy tak ważnej.“

Mnichów, 22go października. W artykule o rozwiązaniu sejmu krajowego powiedziała *Neue Münchener Zeitung* między innymi:

„Niemożna tu jak w Anglii odróżnić Króla od rządu, gdyż ministrowie w tej monarchii są pomimo swej odpowiedzialności tylko organa i słudzy Króla, powołani jego wolą, nie zaś reprezentanci większości izby.“

Inne dzienniki upatrywały w tych wyrazach zrównanie ministrów z monarchą, zniesienie ministeryjalnej odpowiedzialności, i odmawianie monarsze jednego z głównych przywilejów majestatu. *Neue Münchn. Ztg.* zbija teraz ten wniosek drugim artykułem i powiada przy końcu:

„Wiemy o tem bardzo dobrze, że nasze pojęcia niezmierzają ani do tego, by znieść odpowiedzialność ministrów, ani też, by ich zrównać z osobą monarchy lub odmawiać jakiegokolwiek prerogatywy jego majestatu. Owszem mamy silne przekonanie, że właśnie przeciwnie pojęcie prowadziłoby do tego, ażeby w miejsce królewskiego rządu postawić rząd ministeryjalny — a ponieważ w charakterze ministrów niemożna tkwić zasada ich władzy — rząd większości izby, tem samem zaś wywinąć władzę państwa z rąk monarchy, w których spoczywa podług konstytucji naszej, i zrobić ją przedmiotem walk stronnicych, które pociągnęłyby za sobą rozdrobnienie władzy państwa. Do tego niechebał rząd użyczać swej pomocy, i założył swój protest rozwiązaniem sejmu.“

Holsztyn-Lauenburg. Francuski dziennik *La Patrie* pisze: „Dzienniki niemieckie donoszą nam, że zgromadzenie związkowe, niechcąc jak się zdaje uwzględnić ostatnich propozycji duńskich, zamysła poruczyć Prusom rozpoczęcie nowych środków, jakie w tej sprawie użyte być mają. Albo mylimy się bardzo, albo też przebija się w tem postanowieniu taktyka Austrii, która będąc mniej interesowana w tej sprawie radaby zważyć na Prusy całą odpowiedzialność za zbrojną zatargi między Niemcą i Danią.“

Niemożemy zrobić nic więcej — powiada na to *Gazeta wiedeńska* — jak tylko powtórzyć w naszych kolumnach ten wniosek głębokiej mądrości.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Łaska Cesarza. — Śmierć generała Wreńskiego. — Grad. — Kolej Saratowska.)

Warszawa, 24. października. *Gazeta warszawska* donosi: Najjaśniejszy Pan na przedstawienie J. O. księcia Namiestnika Królestwa najmilościwiej dozwolił raczyć Alinie Dwernickiej, wdowie po wygnancu Józefie Dwernickim, oraz trzem jej synom przybyć do Królestwa Polskiego i zamieszkiwać w niem na zasadach najwyższego ukazu z dnia 15. (27.) maja 1856.

Bezpośrednie wiadomości z Kaukazu przynoszą bliższe szczegóły zgonu walecznego generała Wreńskiego. Nieustraszony ten wódz, słynął z męstwa i z świetnych zwycięstw w podjazdowej wojnie z Szamilem; śmiały do zapamiętałości poległ w ataku na wały aulu Kitury, podstąpiwszy pomimo przestrogi swoich podgenerałów, zbyt natarczywie na szauce nieprzyjaciela. — W okręgu kaukaskiego miasteczka Kwiszet, a mianowicie we włościach Ziskoli, Kurta i Ikoti, w dystrykcie Ksansk, spadł ostatniego lipca tego roku grad wielkości kurzego jaja, który tak dalece zniszczył zboże, siano, winogrod i owoce, że ludzie ponieśli stratę na 16.500 rubli srebrnych. Mieszkańce tamtejsi są tem bardziej nieszcześliwi, że przeszłego roku w taki sam sposób zostali ogołoceni ze zbiorów swoich. — Co do projektu kolei żelaznej z Moskwy do Saratowa, który Cesarz niedawno potwierdził, panuje powszechna radość w Petersburgu; osobliwie cieszy się stan przemysłowy. *Pszczola północna* mówi w tej mierze w doniesieniu handlowem: „Z publikacji, na jaką terazniejszy rząd państwa pozwala, dowiedzieliśmy się stan przemysłowy z najwyższym udziałem, że kolej żelazna z Moskwy do Saratowa otrzymała już najwyższe potwierdzenie. Za pomocą tej kolei będą połączone przestrzenie wzdłuż Wołgi, morze kaspjskie, Petersburg i granicząca z nim Finlandya z odległą Kaukazyą. Wielkie to przedsiębiorstwo, pominąwszy korzyści handlu i rolnictwa, usunie także te trudności naszych komunikacji z Zakaukazyą, na jakie Rosya podczas ostatniej wojny była wystawiona.“

Grecya.

(Powrót Króla. — Traktat handlowy z Rosyą. — Wychodźcy z Krety.)

Wystrzałami działowemi z okrętów stojących w Pireju zawiadomiono wczoraj rano o godzinie 7½ mieszkańców Aten o powrocie J. M. Króla, który w godzinę później zjechał do tego miasta. Król Olton oświadczył wyraźnie, że nieżyczy sobie tego, by dla

uroczystego powitania jego ponosić miało miasto stołeczne jakiegokolwiek kosztu. Mieszkańce Aten powitali wracającego Króla z okrzykami radości.

— Na wstawienie się poselstwa greckiego w Petersburgu przyzwolił rząd rosyjski na zmianę traktatu handlowego, który dawniej zawarła Rosya z Grecyą, i przyznane teraz być mają banderze greckiej i poddanym greckim osiadłym w Rosyi wszystkie te korzyści, jakich według ugody zawartej z Francyą roku zeszłego używać mają poddani francuscy.

— W Atenach znajduje się teraz kilku znakomitych przewodców powstania ostatniego na wyspie Krecie, lecz nie znaleźli u mieszkańców tego miasta wielkich sympatii.

Na przedstawienie gubernatora w Kandy domagała się Porta powtórnie od rządu greckiego, by odwołano konszula greckiego z Krety, na co Grecya nie przyzwala.

Turcya.

(Wiadomości bieżące. — Utarczki Rajów z Turkami w Hercegowinie. — Ruch okrętów na wodach adryatyckich.)

Konstantynopol, 13. października. W Aidynie zniszczył pożar cały bazar.

Dziennik *Journal de Constantinople* otrzymał z Mostaru potwierdzenie, że Czarnogórcy napadem weszli w posiadanie portu Sutorny, oraz że książę Danilo wyjechał do Grahowa.

Komisya dla uregulowania granic Czarnogóry rozpocznie temi dniami pierwsze swe posiedzenie.

W Krecie zgromadził znów pewien Anegnosti kilku Greków w około siebie i usiłował zrobić powstanie, jednak silne wystąpienie Samy Baszy zniweczyło ten zamiar w pierwszym zawiązku.

Ragusa, 20. paźdz. Muzulmani, jak wiadomo, pisze *Gaz. Wied.* zamordowali temi dniami trzech rajów; z tego powodu utworzyły się z obu stron — zresztą niebardzo liczne — bandy i przeciągają Hercegowinę. Dnia 12. b. m. przyszło w pobliżu Sienicy i powyżej Lubomiru do potyczki w której poległo czterech chrześcian i dwóch Turków, prócz tego było po obu stronach kilku ranionych. W bandzie rajów znajduje się także kilku Czarnogórców i Grahowianów.

— Dnia 15. b. m. odjechali ztąd na Metrowich do Mostaru rosyjski konszul Szulegnikow i rosyjski kurier Bezobrazow.

— Wczoraj rano zawinęła do Grawozy wracając z Mesyny rosyjska śrubowa korweta „Bojan“ pod dowództwem kapitana fregaty p. Istomina, z 312 ludźmi załogi i 16 działami. Iwo Rakow Radoniecz odplynął wczoraj parostatkami odchodzącym z Kataro do Konstantynopola, w specjalnej misyi księcia Danily; przedmiot tej misyi jest dotąd jeszcze nieznanym.

Dnia 18go b. m. odplynęła ztąd angielska śrubowa korweta „Alea“ i udała się w kierunku do Korfu.

Dnia 19. b. m. zaś zawinęła tu rosyjska na miejsce fregaty „Polkan“ przeznaczona śrubowa korweta, dała zwykłe salwy, na które odpowiedziano z warowni a potem zarzuciła kotwicę w pobliżu portu Grawozy.

A z y a.

(Traktat Rosyi z Chinami.)

Dziennik *Times* rozbiiera i porównywa traktaty z Chinami, i wysławia szczególnie dzieło hrabi Patiatyna. A ponieważ treść rosyjsko-chińskiego traktatu jest znana, możemy, pisze dziennik *Zeit* oszczędzić czytelnikowi rekapitulacji, i podajemy tylko ostatni ustęp dziennika:

„Nierozbieramy wcale kwestyi, jakie ukryte plany mieć może Rosya co do Chin; o ile sprzeciwiają się one naszym przedsiębiorstwom handlowym; albo o ile urzeczywistnienie tych planów, powiększających potęgę tego olbrzymiego państwa, może się stać niebezpiecznym dla europejskiej wolności. Zwracamy tylko uwagę na sposób i rezultat tych nadzwyczaj ciekawych i ważnych układów. Niepodobna zaprzeczyć prostoty i doskonałości z jaką ten akt dyplomatyczny jest ułożony.

Niema tam ani jednego niepotrzebnego słowa; bez potrzeby nie ma tam nic uwydatnionego; pozostawia wprawdzie wolne pole do wielu późniejszych rozpraw, ale co do przyrzeczeń, których osiągnięcie uważała Rosya za ważne, niema nic niepewnego. Jako czysto dyplomatyczna praca, jest w swoim rodzaju mistrzowskim dziełem.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 26. października. Wczoraj rozpoczęła się subskrypcya na tryestyński bank komercyalny i zapowiada pomyślny rezultat.

Londyn, 26go października. Urzędowa poczta zamorska z Bombaju, 27. września. Dnia 19. września pobili Anglicy 3000 powstańców, którzy się oszańcowali na jednej z wysp Gegry; 1000 nieprzyjaciela poległo, oprócz tego ubito wielu w ucieczce. Powstańcy gwaliorscy stali jeszcze w Seronga. Bombaj spokojny.

Berlin, 26. października. Na osobne posiedzenie obudwu izb wniesione zostało dzisiaj najwyższe poselstwo z wezwaniem, ażeby zebrały się dziś o godzinie 1. na zamku królewskim, gdzie Jego królewicz. Mość Rejent złożył chce przysięgę, przepisana artykułem 58 ustawy konstytucyjnej. Zaraz potem nastąpi zamknięcie sejmu.

Południe godzina 1. Jego królewicz. Mość, książę Rejent dziękował najpierwej połączonym izbom sejmu za patryotyczną zgo-

